

מדד השלום – יוני 2013 פרופ' אפרים יער ופרופ' תמר הרמן

- סיכויי שליחות שר החוץ קרי** - רובו המכריע של הציבור היהודי אינו נוטה להאמין כי מאמציו של שר החוץ האמריקאי, ג'ון קרי, לחידוש המשא ומתן בין ישראל והפלסטינים, יישאו פרי - 71% בדעה כי הסיכוי לכך נמוך מאד או די נמוך. הציבור הערבי סבור בדיוק אותו הדבר - 72% מעריכים כי סיכויי השליחות לשאת את הפרי המקווה הם די או מאוד נמוכים.
- מידת הגמישות הנדרשת מישראל** - בין אם משום שהם מעריכים את סיכויי השליחות נמוכים ובין אם אין להם עניין בחזרה למשא ומתן, הרוב בציבור היהודי (58%) אינו חושב שישראל צריכה לגלות יותר גמישות כדי להקל על חידוש השיחות. הציבור הערבי מחזיק בדעה הפוכה - כאן רוב חד-משמעי של 90.5% מהמראיינים הסכימו מאוד או די הסכימו כי על ישראל להתגמש כדי לסייע בחזרה לשולחן הדיונים.
- מי רוצה ומי אינו רוצה בחידוש השיחות?** בציבור היהודי הדעה הרווחת (67%) היא כי הרשות הפלסטינית אינה רוצה באמת לחזור למשא ומתן לשלום, לעומת זאת, הרוב (57%) סבורים שממשלת ישראל כן מעוניינת בחידושו. גם כאן דעת הציבור הערבי שונה תכלית השינוי מזו של הציבור היהודי - 86% מהמראיינים הערבים העריכו כי הרשות הפלסטינית מעוניינת באופן אמיתי לחזור לשולחן הדיונים. באשר לממשלת ישראל, הרי 51% מהם סבורים כי היא באמת מעוניינת בחידוש המשא ומתן, לעומת 41% הסבורים שאינה מעוניינת בכך באמת.

הצלבה בין תפיסת הציבור היהודי את כנות הרצון של הרשות הפלסטינית לחזור למשא ומתן לבין השאלה האם ישראל צריכה או לא צריכה לגלות יותר גמישות מראה שלהערכת הכוונות של הפלסטינים השפעה רבה על העמדות ביחס לצורך בהגמשה. כך, 68% מבין מי שחושבים שהפלסטינים רוצים באמת לחזור למשא ומתן לשלום הם בדעה שישראל צריכה לגלות יותר גמישות, שעה שבין מי שסבורים שהפלסטינים אינם כנים בכוונותיהם רק 24% תומכים בדעה זו.
- למי חשוב יותר לחדש את המגעים?** בציבור היהודי העמדה השכיחה (39%) היא שחידוש המגעים חשוב לשני הצדדים במידה שווה, אבל רבים יותר הם בדעה שחידוש המשא ומתן חשוב יותר לישראל (30%) מאשר לפלסטינים (16%). 12% סבורים כי חידוש השיחות אינו חשוב לאף צד. התמונה בציבור הערבי שונה: רוב ברור, 59% סבורים כי חידוש השיחות חשוב באותה מידה לשני הצדדים, 11% שהוא חשוב יותר לישראל ו 27.5% סבורים כי החזרה לשולחן חשובה יותר לפלסטינים.
- סיכויי של נתניהו לשכנע את מפלגתו ביתרון הפתרון של 2 מדינות** - על רקע טענתו של ח"כ וסגן שר הביטחון דני דנון כי בליכוד ובממשלה יש התנגדות חזקה לפתרון של שתי מדינות, וכי לפיכך לתמיכתו המוצהרת של ראש הממשלה נתניהו בפתרון זה אין בסיס מפלגתי או ממשלתי, שאלנו: "להערכתך, האם נתניהו יצליח או לא יצליח לשכנע את הליכוד לתמוך בהסכם על בסיס שתי המדינות?" התשובות מלמדות שהציבור היהודי חלוק כמעט שווה בשווה בין מי שמעריכים כי הוא לא יצליח (45%) ומי שסבורים שהוא יצליח (42%).

המשכנו ושאלנו מה על נתניהו לעשות אם הרוב בליכוד יהיו נגד הסכם על בסיס נוסחה זו: להישאר בליכוד או לפרוש מהמפלגה, כפי שעשה בשעתו אריאל שרון כשבליכוד התנגדו להתנתקות החד-צדדית שבה הוא צידד. התפלגות התשובות לשאלה זו פחות מאוזנת: 50% בציבור היהודי חושבים או בטוחים כי על נתניהו להישאר במפלגה לעומת כשליש (34%) המחזיקים בדעה שבמקרה כזה יהיה עליו לפרוש ממפלגתו. חלוקה חדה הרבה יותר של ההערכות התקבלת לשאלה האם במקרה שבליכוד יתנגדו להסכם על בסיס שתי מדינות, נתניהו אכן יפרוש או לא יפרוש: רוב ברור (75%) מאמינים שהוא לא יפרוש.

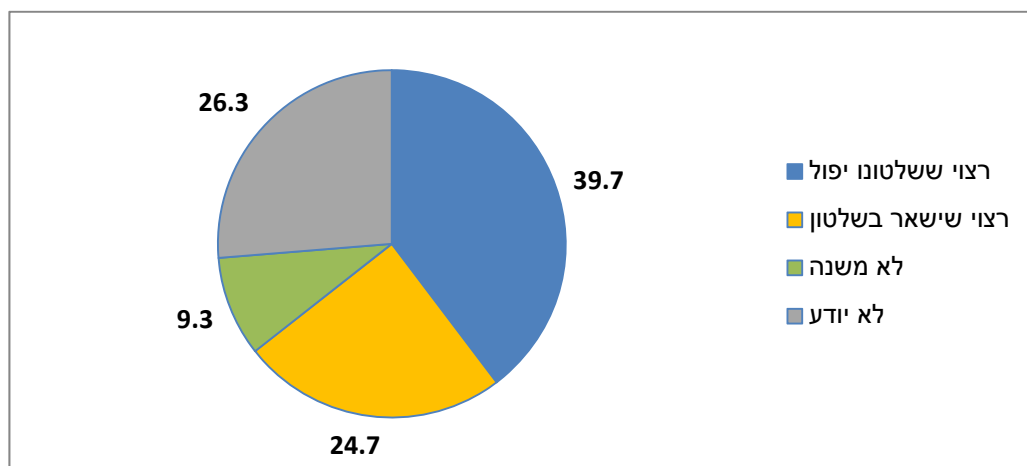
בציבור הערבי הדעה השכיחה (48%) היא כי נתניהו לא יצליח לשכנע את הליכוד לתמוך בפתרון שתי המדינות כשרק 35% מעריכים כי הוא יצליח במשימה זו. התפלגות דעות דומה, אך הפוכה לזו של הציבור היהודי, נמצאה בשאלה האם במקרה שלא יצליח נתניהו צריך או שאינו צריך לפרוש מהליכוד – 49% סברו שהוא צריך לפרוש שעה ש 30% חשבו ההיפך, כלומר שעליו להישאר במפלגה. ואולם בשאלה מה יעשה נתניהו במצב שבו עמדתו בזכות פתרון שתי המדינות תידחה על ידי מפלגתו, הערכת הציבור הערבי דומה ביותר לזו של הערכת הציבור היהודי: רוב ברור (65%) מעריכים שהוא יישאר בליכוד ורק 17% חושבים שהוא יעזוב את מפלגתו.

• **(אי) שביעות הרצון מתפקוד הממשלה -** לשאלה "באיזו מידה את מרוצה או לא מרוצה מתפקודה של הממשלה החדשה שקמה לאחר בחירות 2013 לאור התפקוד שלה עד כה?", 71% בציבור היהודי ענו שהם כלל לא מרוצים (37.2%) או לא כל כך מרוצים (33.5%), שערב בלבד ענו שהם די מרוצים (21%) או מאד מרוצים (4%). בציבור הערבי שיעור המרוצים עמד על 35.5%, שיעור הלא מרוצים על 47% ואילו 17.5% לא ידעו.

• **מורסי: נפילת ממשלו –** בסקר שנערך ערב הדחתו של נשיא מצרים על ידי הצבא ועל רקע ההפגנות הגדולות נגדו, שאלנו האם מבחינת ישראל רצוי יותר ששלטונו של מורסי, שנבחר בבחירות דמוקרטיות, ייפול או מוטב שהוא יישאר בשלטון. נראה שהציבור היהודי לא הקדיש לנושא מחשבה רבה ובכל זאת, הרוח נטתה נגד ממשלו: 39.5% העדיפו שיפול לעומת 23% שחשבו כי רצוי שיישאר בשלטון. 10% העריכו כי מבחינתה של ישראל לא משנה אם מורסי יישאר על כס השלטון או ייפול ושיעור גבוה במיוחד (27%) לא ידעו. הנטייה להעדיף את הדחתו של מורסי עולה בקנה אחד עם העמדה שרווחה בציבור היהודי בישראל ערב ההדחה כי היחסים בין ישראל ומצרים כלל לא או די לא ידידותיים (68%). ברוח דומה, רוב (61%) היו בדעה כי מאז הופל מובארק מהשלטון היחסים בין שתי המדינות השתנו לרעה.

בדומה לציבור היהודי גם בציבור הערבי הדעה השכיחה היתה כי מנקודת מבטה של ישראל מוטב שמשטרו של מורסי ייפול (41% לעומת 34% שענו כי עדיף לישראל שלא ייפול). לעומת זאת בשאלת טיב היחסים בין מצרים תחת שלטון מורסי לישראל הציבור הערבי חלוק בדיוק באמצע בדעתו: 42% הגדירו את היחסים כידידותיים מאוד או די ידידותיים ואילו 41% הגדירו אותם כדי לא או בכלל לא ידידותיים. שלא כמו היהודים התשובה השכיחה בציבור הערבי לשאלה האם חל שינוי ביחסים מאז נפל מובארק היא שלא חל שינוי כלשהו (42%). עם זאת 33% סברו כי הם השתנו לרעה ורק 13% שהיחסים השתנו לטובה.

תרשים החודש: מבחינת ישראל רצוי יותר ששלטונו של מורסי ייפול או מוטב שהוא יישאר בשלטון? (כלל המדגם)

מדדי משא ומתן: מדגם כללי: 48.1; מדגם יהודי: 45.2

מדד השלום נערך בחסות [תכנית אוונס לגישור ופתרון סכסוכים](#) (אוניברסיטת תל אביב) ושל [המכון הישראלי לדמוקרטיה](#). הסקר נערך בטלפון על יד מכון המחקר "מדגם" בתאריכים 1-3 ביולי בקרב 601 מרואיינים, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בגילאי 18 ומעלה. הסקר נערך בשפות עברית ערבית ורוסית. טעות הדגימה המרבית $\pm 4.5\%$ ברמת בטחון של 95%. עיבודים סטטיסטיים: גב' יסמין אלקלעי.